

Beschouwing Begroting 2022

PvdA Lingewaard, november 2021

Gesproken woord geldt

Mevrouw de voorzitter,

We bespreken vandaag de laatste begroting van deze raadsperiode, en dat wil nog wel eens aanleiding geven tot terugblikken. Of tot het versmallen van het politieke debat tot een prelude op de aanstaande verkiezingscampagne. Maar het is de vraag of inwoners daar nu veel aan hebben. Deze raad wil zichtbaar zijn, politiek voor en door inwoners immers, maar tegelijkertijd hebben we met elkaar ook de verantwoordelijkheid te blijven werken aan de enorme uitdagingen waar we als gemeente voor staan. Niemand heeft er iets aan als we besluitvorming en bestuur de komende maanden in de pausstand zetten om elkaar eens even stevig de maat te nemen.

Voorzitter, het is knap dat we opnieuw vanavond een sluitende begroting kunnen bespreken. Ik vind dat dat gezegd moet worden, zonder dat ik nu overloop van enthousiasme voor alle voorstellen en zonder dat ik echt gerustgesteld ben over het perspectief op lange termijn voor onze gemeente en dus voor onze inwoners. Het heeft weer het nodige kunst en vliegwerk gekost om tot een sluitende begroting te komen, we moeten opnieuw een stelpost opvoeren die onzeker is en weten dat we de komende jaren onze reserves opnieuw zullen moeten aanspreken. En als de plannen voor de herverdeling van het gemeentefonds onverhoopt doorgaan, zijn de problemen niet te overzien. Intussen schommelt de structurele exploitatieruimte nu al rond de nul. Dat wil simpelweg zeggen dat de ruimte om te investeren beperkt is en we dus creatief moeten zijn én keuzes moeten durven maken.

En daar ontbreekt het soms nog wel eens aan. Als gemeentebestuur durven we met elkaar ambitieus te zijn, maar de bestuurlijke daadkracht en het politieke lef om ook door te pakken lijkt soms te ontbreken. We willen stevig doorwerken met alle ruimtelijke uitdagingen die we hebben, maar is de basis daarvoor voldoende op orde? Als je kijkt naar de doorlooptijd van principemedewerking naar een relatief eenvoudige bestemmingsplanwijziging, moet je toch constateren dat daar nog een wereld te winnen is. En dan moet de omgevingswet nog ingaan, voorzitter. Als je kijkt naar de wat oeverloze discussies over mobiliteit, is de vraag

gerechtvaardigd of we nu wel van ambitie naar uitvoering weten te komen. De reprise van het debat over twee bochten doet toch wat treurig aan, als we zien hoe veel uitdagingen we hebben op het gebied van verkeersveiligheid. Woningbouw, economische en ruimtelijke ontwikkeling, sociale vraagstukken en veiligheid; ze zijn in een uiterst complexe verstrengeling geraakt. Mede daarom versimpelen we graag het debat: een groot fonds voor mobiliteit zodat we aan de slag kunnen en het versterken van onze reserve sociaal domein zodat we de ambities in het beleidsplan ook realiteit kunnen maken. En dus niet bij de eerste beste tegenvaller aan de noodrem van bezuinigen en besparen hoeven te trekken.

Maar laten we intussen ook analyseren waarom het zo lastig is om plannen en ambities ook tot uitvoering te brengen. Ik heb er dit voorjaar al op gewezen dat het in Lingewaard de afgelopen jaren een constante geworden is dat we in de jaarstukken lezen dat de meest omvangrijke besparing een gevolg is van het (nog) niet uitvoeren van voorgenomen projecten. Ambities genoeg, maar investeringen staan vaak langer op de planning dan dat de uitvoering daadwerkelijk in beslag neemt. Het is de vraag hoe dat komt. Ik zie twee redenen. Ten eerste hebben we in Nederland – en Lingewaard is geen uitzondering – het gevoel dat als we maar lang genoeg praten, iedereen het wel zo ongeveer eens zal worden. De historicus Maarten Brands heeft Nederland eens omschreven als een ‘zwakstroomdemocratie’, en dat is wel een treffende metafoor. Maar zeker met de steeds complexer kluwen van verbonden vraagstukken is het soms wel eens nodig min of meer definitieve besluiten te nemen. Daarbij komt ten tweede dat we daarin soms ook wel wat rolvaster mogen worden. De raad stelt de kaders, het college voert uit en de raad controleert. En binnen die kaders kan vervolgens als vanzelfsprekend met omwonenden bekeken worden hoe iets precies moet, maar het passeren van de raad via de band van de burgerparticipatie moeten we vermijden, juist omdat daardoor hooggespannen verwachtingen vaker niet dan wel waargemaakt kunnen worden.

Voorzitter, de coronacrisis heeft ons bovendien met de neus op de feiten gedrukt en we hebben derhalve geen tijd te verliezen. De ongelijkheid in onze samenleving neemt toe. Tussen mensen met een eigen woning en zij die maar geen huis vinden. Tussen mensen met vast werk en zij die de onzekerheid van tijdelijke contracten of de vernietigende gevolgen van armoede te dragen hebben. Tussen mensen die zich gedragen weten door een goed netwerk en zij die al te zeer op zichzelf aangewezen zijn geraakt. Het is ook aan ons dat te doen wat in onze macht ligt die ongelijkheid te bestrijden door mede vorm te geven aan een lokale gemeenschap waaronder de gemeente het fundament wil en ook kan zijn. Juist daarom stoppen we niet bij goede

bedoelingen, maar presenteren we met de SP een aanvalsplan armoede. Om te laten zien dat we als gemeente het verschil kunnen maken voor mensen. En omdat we weten dat lotsverbetering altijd hand in hand moet gaan met lotsverbondenheid. Zonder solidariteit geen gemeenschap, voorzitter.

Deze tijd, of het nu de eerste of de laatste begroting van de raadsperiode is, vraagt om een politiek die de menselijke waardigheid en het algemeen welzijn voorop stelt. En dat lijken grote woorden, maar daar volg ik Herman Tjeenk Willink in zijn oproep groter te denken en kleiner te doen. Dat vereist het vermogen om complexe maatschappelijke problemen in hun samenhang aan te pakken én de capaciteit om te zoeken naar vanuit het perspectief van mensen hanteerbare oplossingen. Juist die verbinding tussen groter en (dus soms ook meer abstract) denken en kleiner doen lijkt nogal eens moeizaam, voorzitter. Bij alle waardering die we als PvdA ook hebben voor deze begroting hoop ik dan ook dat we daarin kunnen investeren. Want tussen droom en daad staan in Lingewaard niet alleen wetten en praktische bezwaren, maar vooral ook weemoedigheid naar een tijd dat politiek nog een relatief simpel vak leek te zijn.